

MEZINÁRODNÍ BEZPEČNOST

Jak nás kdo ohrožuje a chrání na mezinárodní úrovni

Bezpečnost je jednou z nejvyšších hodnot v životě každého člověka, v existenci každého národa nebo státu. Zpochybnění nebo ohrožení bezpečnosti znamená, že ostatní hodnoty (včetně našeho bohatství nebo životní úrovně) pozbývají na významu. Bezpečnostní vztahy mezi státy tedy mají v konečném důsledku vliv na život jednotlivců.

„Bezpečností by nemělo být chápáno pouhé přežívání za jakýchkoliv okolností, ale šťastný život tak, jak je jen možný.“

Thomas Hobbes

Bezpečnost lze pojmut na několika úrovních, a to:

- » **individuální** – osobní ochrana zdraví, majetku, apod.
- » **lokální** – hrozby na úrovni bydliště, měst či krajů; ekologické havárie, místní konflikty
- » **globální** – může a nemusí souviset s lidskou činností. Naše planeta může například čelit hrozbám z kosmu. Lidstvo samo sebe kromě válek ohrožuje i neuvážlivou přeměnou Země jako např. masivním kácením lesů

Jak můžeme sami ovlivnit mezinárodní bezpečnost?

- » **jednotlivec**: samostatní jednotlivci mají zpravidla jen omezené možnosti k ovlivnění systému mezinárodních bezpečnostních vztahů, výjimkou jsou lidé v čele států či některých organizací
- » **veřejnost**: větší skupina lidí již může mít vliv na mezinárodní vztahy mnohem znatelnější, a to především působením na rozhodování vlád, ať už formou veřejného mínění, při volbách, peticemi či happeningy; veřejnost ale může mít vliv i přímý - např. materiální či zdravotnickou pomocí bojujícím vojákům

Podpora veřejnosti je v demokratických systémech klíčová pro členství státu v mezinárodních organizacích, nejen pokud se o vstup do nich rozhoduje v referendu. V případě Severoatlantické aliance se může malý důraz veřejnosti na bezpečnost, neporozumění této organizaci a spoléhání na spojence odrazit na snižování státního rozpočtu na obranu a následně k oslabení bezpečnosti jako takové.

Státy jako hlavní aktéři bezpečnostních vztahů

Mezinárodní politické dění je ovlivňováno několika aktéry. Jednu z hlavních rolí tradičně ze své podstaty hrají **státy**, které se snaží zajistit svou existenci a zabezpečit ji před hrozbami, jimž čelí. Ty mohou být různého druhu a na některé z nich se může rozhodnout odpovědět silou.

Státy se mohou sdružit do **mezivládní organizace - aliance**, v níž si navzájem zaručí svoji bezpečnost. Ta může vzniknout proti velké a všeobecné hrozbě, ale obecně i proti čemukoli, co ohrožuje její členy.

Stále více se aktéry mezinárodních bezpečnostních vztahů stávají i **nestátní subjekty**, např. teroristická, fundamentální nebo aktivistická uskupení, které se nutně neváží ke konkrétnímu území nebo režimu. Takovýto subjekt zpravidla vede **asymetrický konflikt**, který se vyznačuje značnou nerovnováhou v používaných prostředcích.

Kolektivní bezpečnost

Když se státy západní Evropy a Severní Ameriky po druhé světové válce cítily ohroženy vojenskou mocí Sovětského svazu, založily Severoatlantickou alianci (NATO). Její podstatou je princip kolektivní obrany, který lze vyjádřit jako „útok na jednoho je útokem na všechny“. Na stejný princip se mimochodem odvolávala i tzv. Varšavská smlouva.

